

Sygn. akt I ACa 1851/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Bogdan Świerczakowski (spr.)

Sędziowie: SA Marzena Konsek-Bitkowska

SA Dorota Markiewicz

Protokolant: sekretarz sądowy Sławomir Mzyk

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Stowarzyszenia (...) z siedzibą w W.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przy udziale interwenienta ubocznego po stronie pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

o zapłatę i zobowiązanie do udzielenia informacji

na skutek apelacji pozwanego i interwenienta ubocznego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 18 kwietnia 2014 r., sygn. akt XXIV C 741/11

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I (pierwszym) w części, w ten tylko sposób, że oddala powództwo o zasądzenie kwoty 285,33 zł (dwieście osiemdziesiąt pięć złotych i trzydzieści trzy grosze) wraz z odsetkami ustawowymi od tej kwoty;**
- 2. uchyla zaskarżony wyrok w punkcie III (trzecim) w części w jakiej obejmuje zobowiązanie pozwanej do udzielenia informacji dotyczących ilości nośników DVD z następującymi utworami audiowizualnymi (filmami): (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), które pozwana sprzedała w okresie od 1 października 2003 r. do 30 listopada 2008 r. i w tej części umarza postępowanie;**
- 3. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie III (trzecim) w ten sposób, że oddala powództwo o zobowiązanie do udzielenia informacji w zakresie uwzględnionym w tym punkcie i zarazem nieobjętym punktem 2 niniejszego wyroku;**
- 4. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie IV (czwartym) w ten sposób, że oddala powództwo o zobowiązanie do udostępnienia kopii umów, których przedmiotem było udzielanie pozwanej licencji na korzystanie z utworów audiowizualnych;**
- 5. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie VI (szóstym) w ten sposób, że znosi wzajemnie między stronami koszty procesu;**

6. *oddala obie apelacje w pozostałej części;*

7. *znosi między stronami i interwenientem ubocznym koszty postępowania apelacyjnego;*

8. *nakazuje pobrać od (...) spółki komandytowej w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie kwotę 6.095,08 zł (sześć tysięcy dziewięćdziesiąt pięć złotych i osiem groszy) tytułem zwrotu wydatków na biegłego.*

Marzena Konsek-Bitkowska Bogdan Świerczakowski Dorota Markiewicz

Sygn. akt I ACa 1851/14

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym 1 sierpnia 2011 r., skierowanym przeciwko (...)spółce komandytowej z siedzibą w W. (obecnie (...) sp. k. z siedzibą w W.), Stowarzyszenie (...) w W. domagało się zapłaty kwoty 84.781,12 zł wraz z odsetkami oraz zobowiązania pozwanej do udzielenia informacji dotyczącej zakresu korzystania z utworów audiowizualnych i zobowiązania do dostarczenia kopii dokumentacji pozwalającej na weryfikację tychże informacji

W toku procesu powód ograniczył roszczenie do kwoty 10.560 zł z ustawowymi odsetkami, zaś w pozostałym zakresie cofnął roszczenie o zapłatę ze zrzeczeniem się roszczenia.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

Po stronie pozwanej zgłosił interwencję uboczną (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.. Interwenient przyłączył się do stanowiska pozwanej i wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda kosztów związanych ze zgłoszeniem interwencji.

Wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od (...) sp. k. z siedzibą w W. na rzecz Stowarzyszenia (...) z siedzibą w W. kwotę 10.560 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 22 listopada 2011 r. do dnia zapłaty (pkt I), umorzył postępowanie co do żądania zapłaty kwoty 74.221,12 zł wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty (pkt II), zobowiązał pozwanego do udzielenia powodowi informacji pozwalających na określenie zakresu korzystania z utworów audiowizualnych przez pozwaną polegającego na dołączaniu nośników z utworami audiowizualnymi do sprzedawanej prasy w okresie od 1 stycznia 2002 r. do dnia 18 kwietnia 2014 r., które powinny zawierać następujące dane odnośnie do każdego utworu audiowizualnego:

1. tytuł filmu (utworu audiowizualnego),
2. nazwisko reżysera, nazwisko operatora, nazwisko scenarzysty,
3. kraj produkcji,
4. rodzaj nośnika,
5. tytuł dziennika lub czasopisma, do którego nośnik z utworem audiowizualnym był dołączony,
6. data ukazania się dziennika lub czasopisma z dołączonym nośnikiem z utworem audiowizualnym,
7. liczba wprowadzonych do obrotu nośników z utworami audiowizualnymi, (pkt III);

zobowiązał pozwanego do udostępnienia powodowi kopii umów zawartych przez pozwaną spółkę z dystrybutorami i producentami, których przedmiotem było udzielenie pozwanej licencji na korzystanie z utworów audiowizualnych przez wprowadzanie do obrotu wraz z prasą, obejmujących okres od 1 stycznia 2002 r. do dnia 18 kwietnia 2014 r. (pkt IV); w pozostałej części oddalił roszczenie informacyjne (pkt V); zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę

9.240 tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt VI) i opłatę tymczasową od roszczenia informacyjnego w wysokości 1.000 zł uznał za ostateczną (pkt VII).

Podstawa faktyczna wyroku jest następująca.

Stowarzyszenie (...) z siedzibą w W. (dalej jako: (...)) jest organizacją zrzeszającą twórców filmowych oraz inne podmioty, których działalność związana jest z twórczością filmową, w celu reprezentowania ich interesów zawodowych, twórczych i wynikających z ochrony w zakresie prawa autorskiego i praw pokrewnych, w tym osoby fizyczne i prawne, które podlegają ochronie praw autorskich i praw pokrewnych w zakresie utworów audiowizualnych. Funkcje zbiorowego zarządu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (...) wykonuje przez odrębną jednostkę organizacyjną o nazwie Związek (...) ((...)). W sprawach dotyczących zbiorowego zarządu dyrektor (...) jest upoważniony do reprezentowania (...). Do celów (...) należy między innymi ochrona praw autorskich i praw pokrewnych twórców i pomocniczo twórczych pracowników filmu. (...) reprezentuje takie osoby związane z twórczością filmową jak reżyserzy, operatorzy obrazu, autorzy scenariuszy, operatorzy dźwięku, montażyści obrazu, montażyści dźwięku i animatorzy, scenografowie, kostiumografowie, architekci i dekoratorzy wnętrz, producenci . Do zadań (...) należy między innymi zbiorowe zarządzanie i ochrona powierzonych im praw autorskich i praw pokrewnych oraz praw wynikających z u.p.a.p.p. (...) ((...)) działa w imieniu wszystkich podmiotów, które powierzyły temu stowarzyszeniu wykonywanie praw autorskich i pokrewnych lub też powierzyły ich wykonywanie organizacjom zbiorowego zarządzania, z którymi (...) zawarło umowy o wzajemnej reprezentacji. (...) ((...)) działa też na rzecz podmiotów, które nie powierzyły stowarzyszeniu zarządu prawami, w zakresie określonym koncesją i u.p.a.p.p. (...) jest organizacją zbiorowego zarządu prawami autorskimi działającą w oparciu o decyzję Ministra Kultury i Sztuki z dnia 29 maja 1995 r., zmienioną decyzjami z dnia 23 października 1998 r. i z dnia 28 lutego 2003 r. Na podstawie wymienionych decyzji udzielono (...) zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do utworów audiowizualnych na jedenastu polach eksploatacji, w szczególności na polu zwielokrotnianie określoną techniką (w tym techniką zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową) i na polu wprowadzenie do obrotu.

(...) (działając przez (...)) zawarło szereg umów o wzajemnej reprezentacji z zagranicznymi organizacjami zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, reprezentującymi prawa takich współtwórców utworów audiowizualnych jak na przykład reżyserzy czy autorzy scenariuszy. W latach 2002-2012 (...) zawarło tego rodzaju umowę między innymi z (...) (umowa z 2002 r.; (...) - to francuska organizacja zbiorowego zarządzania reprezentująca reżyserów i autorów scenariuszy). Na podstawie wskazanych umów (...) uzyskało uprawnienia do zarządzania na terytorium Polski objętymi tymi umowami prawami twórców zagranicznych (w szczególności reżyserów czy autorów scenariuszy) na wskazanych w umowach polach eksploatacji.

Stowarzyszenie (...) z siedzibą w W. (dalej jako: Stowarzyszenie (...)) jest organizacją zrzeszającą autorów między innymi w celu reprezentowania ich interesów związanych z ochroną w zakresie prawa autorskiego. Stowarzyszenie (...) na mocy decyzji Ministra Kultury i Sztuki z dnia 1 lutego 1995 r., zmienionej decyzjami z 23 października 1998 r. i z 28 lutego 2003 r., uzyskało zezwolenie na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do utworów: słownych, muzycznych, słowno - muzycznych, choreograficznych, pantomimicznych oraz słownych, muzycznych, słowno - muzycznych i choreograficznych w utworze audiowizualnym, na szeregu polach eksploatacji, w tym na polach: utrwalanie, zwielokrotnianie i wprowadzanie do obrotu. W szczególności Stowarzyszenie (...) reprezentuje prawa twórców utworów słownych, muzycznych, słowno - muzycznych, choreograficznych, pantomimicznych zawartych w utworze audiowizualnym, w tym prawa kompozytorów.

W dniu 29 grudnia 2003 r. (...) i Stowarzyszenie (...) zawarły porozumienie w celu koordynacji licencjonowania mechanicznego zwielokrotniania utworów audiowizualnych na nośnikach dźwięku i obrazu przez każdą ze stron w odniesieniu do powierzonego im repertuaru. W porozumieniu określono między innymi zasady podziału wynagrodzeń uzyskiwanych przez jedną ze stron z tytułu zwielokrotniania utworów audiowizualnych na nośnikach dźwięku i obrazu, a także wspólne, minimalne stawki wynagrodzeń autorskich pobieranych od użytkowników komercyjnych z tytułu zwielokrotniania utworów audiowizualnych na nośnikach. W szczególności wskazano, że w ramach zatwierdzonej przez Komisję Prawa Autorskiego w dniu 5 maja 2000 r. stawki dotyczącej Stowarzyszenia (...) dochodzonej za

utwory objęte porozumieniem, która na mocy porozumienia miała być odpowiednio stosowana także przez (...), wynoszącej 8% pro parte w odniesieniu do repertuaru podlegającemu licencjonowaniu z tytułu własnego repertuaru każdej ze stron, traktowanej jako pobieranej na poczet należnych z tego tytułu wynagrodzeń, strony miały kierować się następującym kluczem w stosunku do poszczególnych kategorii utworów: warstwa literacka – 35%, reżyser – 35%, kompozytor – 20%, operator obrazu – 10% całości stawki inkasowanej za dany utwór audiowizualny, reprodukowany na nośnikach przeznaczonych do własnego użytku osobistego nabywców. W 2004 r. stowarzyszenia te postanowiły, że porozumienie z 29 grudnia 2003 r. będzie miało zastosowanie również do inkasowanych przez nie wynagrodzeń, o których mowa w art. 70 ust. 2 pkt 4 u.p.a.p.p. z tytułu zwielokrotniania (reprodukowania) utworów audiowizualnych na egzemplarzach przeznaczonych do własnego użytku osobistego, a poza tym ustalone w tym porozumieniu zasady podziału wynagrodzeń będą miały zastosowanie do wszystkich nośników z utworami audiowizualnymi, sprzedawanych łącznie z innymi produktami, w tym z prasą. Według zawartego między nimi porozumienia z 14 lipca 2004 r. stawka podstawowa za nośniki DVD wprowadzone do obrotu łącznie z prasą od 1 lipca 2004 r. miała wynosić 0,40 zł. W dniu 28 czerwca 2004 r. (...) i Stowarzyszenie (...) zawarły porozumienie w sprawie inkasa wynagrodzeń dla współtwórców utworów audiowizualnych. W celu umożliwienia bezkolizyjnego inkasowania i rozliczania wynagrodzeń należnych między innymi z tytułu zwielokrotniania egzemplarzy utworów audiowizualnych (wynagrodzeń przewidzianych w art. 70 ust. 2 pkt 4 u.p.a.p.p.) strony ustaliły, że Stowarzyszenie (...) będzie inkasować wynagrodzenia na podstawie tych postanowień za scenariusze i inne utwory literackie twórców polskich, natomiast (...) za scenariusze i inne utwory literackie twórców zagranicznych. Decyzją z 29 sierpnia 2008 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego przeciwko (...) i Stowarzyszeniu (...) w związku z podejrzeniem zawarcia porozumienia ograniczającego konkurencję, uznał praktykę stosowaną przez te organizacje, a polegającą na zawarciu przez nie porozumienia dotyczącego ustalania jednolitych stawek wynagrodzeń autorskich pobieranych od użytkowników komercyjnych z tytułu sprzedaży utworów audiowizualnych na nośnikach przeznaczonych do własnego użytku osobistego, za ograniczającą konkurencję na krajowym rynku sprzedaży utworów audiowizualnych na nośnikach przeznaczonych do własnego użytku osobistego i na krajowym rynku zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do utworów audiowizualnych oraz nakazał zaniechanie stosowania tej praktyki. Odwołania złożone przez (...) oraz przez Stowarzyszenie (...) od tej decyzji zostały prawomocnie oddalone przez tut. Sąd.

(...) nie posiada zatwierdzonych tabel stawek wynagrodzeń autorskich ani wynagrodzeń z tytułu praw pokrewnych producentów. Postępowanie zainicjowane jego wnioskiem o zatwierdzenie tabel, złożonym 15 października 2002 r., zostało umorzone w 2006 r. w związku ze zmianą stanu prawnego. Nowy wniosek o zatwierdzenie tabel nie został dotąd rozpatrzony, przy czym zatwierdzone stawki mają dotyczyć wykorzystywania utworów w przyszłości.

W latach 2008 – 2012 (...) przyjmowało w umowach zawieranych z wydawcami tytułów prasowych następujące stawki wynagrodzenia z tytułu zwielokrotniania na płycie DVD i wprowadzenia do obrotu poprzez dołączenie do czasopisma płyty z filmem: 0,34 zł za jeden nośnik z utrwalonym utworem audiowizualnym zagranicznym w przypadku pobierania wynagrodzenia dla reżysera i dla scenarzysty, 0,17 zł za jeden nośnik z utrwalonym utworem audiowizualnym zagranicznym w przypadku pobierania wynagrodzenia albo dla reżysera, albo dla scenarzysty.

W dniu 12 grudnia 2008 r. (...) zawarło z jednym z wydawców prasowych działającym na polskim rynku umowę, w której określono wynagrodzenie dla (...) należne na rzecz współtwórców utworu audiowizualnego - zagranicznego filmu pt. (...), z tytułu zwielokrotnienia tego utworu na płytach DVD i wprowadzenia do obrotu poprzez dołączenie do miesięcznika (...), do numeru (...). W tej umowie wydawca zobowiązał się zapłacić (...) wynagrodzenie autorskie w wysokości 0,34 zł za każdy egzemplarz nośnika. W dniu 21 listopada 2008 r. (...) zawarło z jednym z wydawców prasowych działającym na polskim rynku umowę, w której określono wynagrodzenie dla (...) należne na rzecz współtwórców utworów audiowizualnych z tytułu zwielokrotnienia tych utworów na płytach DVD. Nośniki z filmami miały być sprzedawane jako inserty do dziennika. W tej umowie wydawca zobowiązał się zapłacić (...) wynagrodzenie autorskie przy przyjęciu następujących stawek: 0,17 zł za nośnik z utrwalonym filmem zagranicznym w przypadku wynagrodzenia należnego reżyserowi oraz 0,34 zł za nośnik z utrwalonym filmem zagranicznym w przypadku wynagrodzenia należnego zarówno reżyserowi, jak i autorowi scenariusza. W dniu 4 lutego 2011 r. (...)

zawarło z (...) sp. k. umowę, w której określono wynagrodzenie dla (...) należne na rzecz współtwórców utworu audiowizualnego - zagranicznego filmu pt. (...), to jest dla zagranicznego reżysera i zagranicznych scenarzystów, z tytułu zwielokrotnienia tego utworu na płytach DVD i wprowadzenia do obrotu jako inserty do miesięcznika (...), do numeru (...). W tej umowie wydawnictwo zobowiązało się zapłacić (...) wynagrodzenie autorskie w wysokości 0,34 zł za każdy sprzedany egzemplarz nośnika filmu. W dniu 29 sierpnia 2012 r. (...) zawarło z (...) sp. z o.o. umowę, w której określono wynagrodzenie dla (...) należne na rzecz reprezentowanych przez (...) współtwórców utworów audiowizualnych na mocy art. 70 ust. 2⁽¹⁾ pkt 4 u.p.a.p.p. z tytułu korzystania z tych utworów przez wydawcę poprzez ich wprowadzanie do obrotu wraz z egzemplarzami miesięcznika (...) w latach 2010 – 2012. Wynagrodzenie zostało wyliczone przy przyjęciu stawki 0,34 zł za jeden nośnik z utrwalonym utworem audiowizualnym zagranicznym w przypadku pobierania wynagrodzenia dla reżysera i scenarzysty oraz stawki 0,17 zł za jeden nośnik z utrwalonym utworem audiowizualnym zagranicznym w przypadku pobierania wynagrodzenia albo dla reżysera, albo dla scenarzysty. W umowie dodano, że (...) i Stowarzyszenie (...) reprezentują inne kategorie uprawnionych współtwórców, stąd zapłata wynagrodzenia do rąk Stowarzyszenia (...) pozostawała bez wpływu na wysokość wynagrodzenia należnego (...) dla współtwórców reprezentowanych przez (...). W dniu 29 sierpnia 2012 r. (...) zawarło z Agencją (...) sp. z o.o. ugodę, w której przyjęto, że z tytułu zwielokrotnienia utworów audiowizualnych i sprzedaży nośników z utrwalonymi utworami audiowizualnymi wraz z egzemplarzami tygodnika (...) wydawnictwo było zobowiązane do zapłaty wynagrodzeń należnych współtwórcom utworów audiowizualnych na mocy art. 70 ust. 2⁽¹⁾ pkt 4 u.p.a.p.p. W ugodzie strony ustaliły wysokość wynagrodzenia z tytułu korzystania przez wydawnictwo z utworów audiowizualnych przez ich zwielokrotnienie i wprowadzenie do obrotu wraz z egzemplarzami tygodnika (...) w latach 2002-2012 według stawki 0,34 zł za jeden nośnik z utrwalonym utworem audiowizualnym zagranicznym, w przypadku pobierania wynagrodzenia dla reżysera i scenarzysty, według stawki 0,17 zł za jeden nośnik z utrwalonym utworem audiowizualnym zagranicznym.

(...) spółka komandytowa z siedzibą w W. (dalej jako: (...)), od końca 2013 r. działająca pod nową firmą (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w W., zajmuje się działalnością wydawniczą. W szczególności jest wydawcą prasowym wydającym takie czasopisma jak: (...), (...), (...), (...), (...). W prowadzonej działalności wydawniczej dołączala do wydawanych czasopism filmy na płytach DVD. W szczególności w latach 2004 – 2011 załączała różne filmy na płytach DVD do takich pism jak (...), (...), (...). W latach 2004 - 2007 do wydawanych przez (...) czasopism dołączono między innymi takie filmy jak: (...) w reżyserii J. C., która była też autorką scenariusza (płyta z tym filmem została dołączona w 2004 r. do (...)), (...) w reżyserii R. J., autor scenariusza - R. B. (płyta z tym filmem została dołączona w 2004 r. do (...)), (...) w reżyserii J. M. (płyta z tym filmem została dołączona w 2007 r. do (...)).

Do wydawanego przez (...) czasopisma (...) numeru (...) z dnia 2 lutego 2009 r. został dołączony na płycie DVD film pt. (...) w formie nieobowiązkowego dodatku do gazety, dodatkowo płatnego. Numer ten był dostępny w kioskach od 2 do 15 lutego 2009 r. Można było kupić ten numer gazety zarówno z płytą tego filmu (wówczas gazeta z płytą kosztowała 12,99 zł brutto, to jest 10,65 zł netto), jak i bez tej płyty (wówczas gazeta bez płyty kosztowała 2,90 zł brutto, to jest 2,71 zł netto). Na płycie załączonej do pisma umieszczono między innymi logo (...), „(...)” i M. F.. Wskazano, że tłoczeniem zajmował się „(...)”. Film pt. (...) to film produkcji francuskiej, w reżyserii L. T.. Autorami scenariusza byli L. T. i G. V..

Do wydawanego przez (...) specjalnego numeru czasopisma (...) zatytułowanego (...) z dnia 28 kwietnia 2009 r. (nr (...) z 2009 r.) został dołączony na płycie DVD film pt. (...) w formie nieobowiązkowego dodatku do gazety, jako jeden z czterech filmów do wyboru czytelnika. Gazeta z płytą kosztowała 9,99 zł.

Do sprzedaży łącznie z pismami (...) nr (...) z 2009 r. i (...) nr (...) przekazano 62.390 egzemplarzy płyt DVD z filmem pt. (...). Numer (...) z 2 lutego 2009 r. wraz z załączoną do niego płytą z filmem pt. (...) został sprzedany w ilości 18.241 egzemplarzy, natomiast numer specjalny (...) z 28 kwietnia 2009 r. wraz z załączoną do niego płytą z filmem pt. (...) został sprzedany w ilości 12.820 egzemplarzy. Łącznie z tymi czasopismami sprzedano 31.061 egzemplarzy płyt DVD z filmem pt. (...). Po dokonaniu zwrotu niesprzedanych pism na zlecenie (...) zniszczono 31.239 płyt z tym filmem.

L. T., jako reżyser i autor scenariuszy, i G. V., jako autor scenariuszy, powierzyli swoje prawa autorskie w zarząd (...), to jest francuskiej organizacji zbiorowego zarządzania reprezentującej reżyserów i autorów scenariusza. 7 stycznia 2009

r. (...) (jako licencjobiorca) zawarła z (...) sp. z o.o. (licencjodawcą) umowę dotyczącą udzielenia licencji na korzystanie między innymi z utworu audiowizualnego pt. (...). (...) sp. z o.o. oświadczyła, że jest właścicielem wyłącznej licencji uprawniającej do korzystania z tego utworu audiowizualnego i że może to prawo przenieść na licencjobiorcę na zasadach określonych w umowie. (...) sp. z o.o. zapewniła, że jest jedynym podmiotem na terenie Polski posiadającym prawa do licencji do filmu pt. (...) w zakresie umożliwiającym zawarcie i wykonanie postanowień umowy oraz jest jedynym podmiotem na terenie Polski upoważnionym do zwielokrotniania tego filmu na nośnikach DVD i do wprowadzania tych nośników do obrotu. Na podstawie tej umowy (...) sp. z o.o. udzieliła (...) licencji wyłącznej upoważniającej do korzystania z filmu pt. (...) między innymi poprzez utrwalenie i zwielokrotnianie tego filmu na nośniku DVD, a także poprzez dołączenie do tygodnika (...) oraz do numerów i wydań specjalnych tego tygodnika nośników DVD z utrwalonymi na nich filmami i zwiastunami w ilości nie większej niż wskazanej w umowie. Według § 1 umowy, licencja została udzielona na korzystanie z filmu przez 6 miesięcy, licząc od dnia pierwszego ukazania się na rynku tygodnika (...) bądź numeru czy wydania specjalnego tego tygodnika z tym filmem. W celu prawidłowego wykonania umowy licencjodawca zobowiązał się w § 3 do przygotowania nośników wzorcowych z utrwalonym filmem i do ich dostarczenia kopiarni płyt DVD – (...), ul. (...), B.. Przed dostarczeniem materiału wyjściowego do kopiarni miał być on zaakceptowany przez licencjobiorcę. W § 6 ust. 2 umowy licencjodawca zapewnił i zagwarantował, że korzystanie przez licencjobiorcę z filmu w zakresie udzielonej umową licencji nie naruszy przepisów prawa ani prawem chronionych dóbr osób trzecich. Na wypadek skierowania przez właściwą organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi roszczeń dotyczących wynagrodzeń określonych w art. 70 u.p.a.p.p. strony postanowiły w § 6 ust. 3 umowy, że będą zobowiązane do ponoszenia w równych częściach opłat należnych twórcom lub wykonawcom bądź organizacjom zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub pokrewnymi lub innym podobnym organizacjom z tytułu korzystania z filmu (w tym reprodukcji i wprowadzenia do obrotu nośników DVD z danym filmem).

(...) zawarła w dniu 3 listopada 2008 r. umowę ramową o współpracy z (...) sp. z o.o. W umowie tej określono zasady i warunki produkowania oraz dostarczania nośników przez (...) sp. z o.o. (jako wykonawcę) na rzecz (...) (jako zamawiającego), za wynagrodzeniem określonym w umowie, według zamówień składanych przez zamawiającego. Wykonawca zobowiązał się do realizacji zamówień w taki sposób, aby wyprodukowane przez niego nośniki spełniały normy określone dla standardu CD lub DVD. Wykonawca zastrzegł prawo wyłączności realizacji zamówień dla zamawiającego w zakresie określonym umową, która została zawarta na czas nieokreślony. Wykonawca zobowiązał się produkować i dostarczać na rzecz zamawiającego między innymi nośniki DVD, będące zwielokrotnieniem materiału wyjściowego dostarczanego przez zamawiającego lub osobę przez niego wskazaną. Rodzaj nośnika i jego ilość miała być każdorazowo określona przez zamawiającego w formularzu zamówienia. Z tytułu wykonania zamówienia zamawiający zobowiązał się zapłacić wykonawcy wynagrodzenie w kwocie wynikającej z cennika produkcji.

W ramach umowy z 3 listopada 2008 r. (...) sp. z o.o. wyprodukowała na zamówienie (...) płyty DVD z filmem pt. (...).

W piśmie z 24 kwietnia 2009 r. Stowarzyszenie (...) zwróciło się do wydawnictwa (...) z żądaniem zapłaty sumy 19.600 zł tytułem wynagrodzenia autorskiego za wprowadzenie do obrotu przez to wydawnictwo wraz z czasopismami kilku płyt z filmami. 14 grudnia 2010 r. podmioty te zawarły porozumienie, na mocy którego (...) zobowiązała się zapłacić na rzecz Stowarzyszenia (...) sumę obejmującą wynagrodzenia autorskie należne na podstawie art. 70 ust. 2⁽¹⁾ pkt 4 u.p.a.p.p. twórcom utworów z kategorii reprezentowanych przez Stowarzyszenie (...). W skład tej sumy wchodziło wynagrodzenie autorskie za utwory muzyczne i słowno – muzyczne wykorzystane w filmie pt. (...), zwielokrotnionym na nośnikach obrazu i dźwięku, a wprowadzonych do obrotu przez (...) przed 1 listopada 2010 r. jako inserty do wydawanych przez to wydawnictwo czasopism. (...) zapłaciła Stowarzyszeniu (...) należność przewidzianą w tym porozumieniu.

Na wstępie rozważań prawnych Sąd Okręgowy wskazał, że roszczenie o zapłatę kwoty 10.560 zł powód wywodził z art. 70 ust. 2¹ pkt 4 w zw. z ust. 3 u.p.a.p.p. Po ostatecznym sprecyzowaniu roszczenia powód żądał zapłaty kwoty 10.560 zł za 31.061 nośników przy przyjęciu stawki 0,34 zł za nośnik. Roszczenie to było – zdaniem Sądu I instancji – uzasadnione w świetle przywołanych przepisów. Powód wykazał, że jest właściwą organizacją zbiorowego

zarządzania, o której mowa w art. 70 ust. 3 u.p.a.p.p., do dochodzenia wynagrodzenia przewidzianego w art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p., należnego na rzecz takich współtwórców utworu audiowizualnego pt. (...) jak reżyser i autorzy scenariusza, z tytułu reprodukowania przez pozwaną tego utworu na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego. Reżyserem i autorami scenariusza do tego filmu były osoby (L. T. i G. V.), które powierzyły swoje prawa autorskie jako reżysera i autora scenariuszy w zarząd (...), to jest francuskiej organizacji zbiorowego zarządzania reprezentującej reżyserów i autorów scenariuszy. Z tą organizacją powód miał podpisaną umowę o wzajemnej reprezentacji i na jej podstawie jest uprawniony do dochodzenia na terytorium Polski na rzecz wymienionych wyżej osób wynagrodzeń wynikających z art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p., z tytułu reprodukowania przez pozwaną filmu pt. (...) na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego. Poza tym za przyznaniem powodowi legitymacji procesowej czynnej do dochodzenia tego wynagrodzenia na rzecz reżysera i autorów scenariusza filmu pt. (...) przemawiało domniemanie wynikające z art. 105 ust. 1 w zw. z art. 5 u.p.a.p.p. Nie zostało wykazane, aby więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania zgłosiła swe prawa do filmu pt. (...) w zakresie dotyczącym wynagrodzeń należnych na rzecz współtwórców - reżysera i autorów scenariusza tego filmu, przewidzianych w art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p.

Sąd Okręgowy wskazał, że z treści zezwolenia udzielonego powodowi przez Ministra Kultury i Sztuki (decyzją z 29 maja 1995 r., zmienioną decyzjami z 23 października 1998 r. i z 28 lutego 2003 r.) wynika, że powód był uprawniony do zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do utworów audiowizualnych na jedenastu polach eksploatacji, w szczególności na polu zwielokrotnianie określoną techniką (w tym techniką zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową) i na polu wprowadzenie do obrotu. W żaden sposób nie ograniczono tego uprawnienia co do zbiorowego zarządzania. Powód był zatem uprawniony między innymi do dochodzenia wynagrodzeń przewidzianych w art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p. Przykładowo początkowa treść art. 110 u.p.a.p.p. wskazuje, że do zakresu zbiorowego zarządzania przez organizację zbiorowego zarządzania wchodzi dochodzenie wynagrodzeń. W zakresie pól eksploatacji objętych zezwoleniem ministra (zwielokrotnianie utworu określoną techniką i wprowadzenie do obrotu) mieści się pole eksploatacji wymienione w art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p. (reprodukcja utworu na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego. Uwzględniając treść statutu powoda oraz zakres udzielonego mu przez Ministra Kultury i Sztuki zezwolenia, stwierdzić trzeba, że był on uprawniony do dochodzenia wynagrodzeń przewidzianych w art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p., należnych współtwórcom filmu pt. (...) – reżyserowi i autorom scenariusza. Inna niż powód organizacja, w tym (...), nie rościła sobie uprawnień do dochodzenia tych wynagrodzeń na rzecz tej kategorii współtwórców. Co prawda Stowarzyszenie (...) wystąpiło do pozwanej z przewidzianymi w art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p. roszczeniami związanymi z eksploatacją tego utworu przez pozwaną w 2009 r., jednak roszczenia te nie dotyczyły takich współtwórców jak reżyser czy autor scenariusza, lecz takich współtwórców, którzy byli autorami utworów muzycznych i słowno – muzycznych wykorzystanych w filmie pt. (...) (a więc kompozytorów). W zaistniałej sytuacji w zakresie dotyczącym roszczenia o zapłatę powód w pełni mógł się powołać na domniemanie, o którym mowa w art. 105 ust. 1 zdanie pierwsze u.p.a.p.p. Z tego też tytułu, także w świetle art. 5 u.p.a.p.p., powód był uprawniony do dochodzenia na mocy art. art. 70 ust. 2¹ pkt 4 w zw. z ust. 3 u.p.a.p.p. wynagrodzenia należnego takim współtwórcom filmu pt. (...) jak reżyser i autorzy scenariusza.

Strona pozwana jest legitymowana biernie w związku z roszczeniem o zapłatę zgłoszonym przez powoda. To pozwana bowiem była korzystającym z utworu audiowizualnego pt. (...) w rozumieniu art. 70 ust. 3 u.p.a.p.p., zobowiązanym do wypłaty wynagrodzenia, o którym mowa w art. 70 ust. 2⁽¹⁾ pkt 4 u.p.a.p.p., przysługującego takim współtwórcom tego utworu jak reżyser i autor scenariusza. Dokonała reprodukcji tego utworu audiowizualnego na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego. W ramach reprodukcji przez pozwaną utworu audiowizualnego pt. (...) wchodziło zwielokrotnienie tego utworu na płytach DVD, a następnie wprowadzenie tych nośników do obrotu z czasopismami (...) nr (...)z 2009 r. i (...) nr (...)z 2009 r. Pozwana uzyskała licencję od (...) sp. z o.o. na korzystanie z filmu pt. (...) przez 6 miesięcy między innymi poprzez utrwalenie i zwielokrotnianie tego filmu na nośniku DVD oraz dołączenie do tygodnika (...) oraz do numerów i wydań specjalnych tego tygodnika nośników DVD z utrwalonym na nich filmem pt. (...) (§ 1 i 4 umowy z 9.01.2009 r.). W okresie objętym licencją pozwana korzystała z tego filmu

dokładnie w takim zakresie w związku z dołączeniem płyt z tym filmem do pism: (...) nr (...) z 2009 r. i (...) nr (...) z 2009 r.

Pozwana doprowadziła do utrwalenia i zwielokrotnienia tego filmu na nośnikach DVD i w tym celu już w umowie z (...) sp. z o.o. uzgodniła, aby to ta spółka przygotowała nośniki wzorcowe z filmem i dostarczyła je do kopirni płyt DVD – (...), ul. (...), B.. W toku procesu nie wykazano, aby (...) sp. z o.o. była w jakikolwiek sposób związana z kopirnią płyt DVD znajdującą się pod tym adresem. (...) sp. z o.o. przekazała więc kopirni nośniki wzorcowe z filmem pt. (...), realizując swe zobowiązania wynikające z umowy z 9 stycznia 2009 r. (§ 3). (...) sp. z o.o. nie dokonała jednak utrwalenia i zwielokrotnienia tego filmu na nośnikach DVD, które następnie zostały dołączone do gazet. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy świadczy o tym, że fizycznie takiego utrwalenia i zwielokrotnienia dokonała (...) sp. z o.o., która działała na zlecenie pozwanej. To pozwana była uprawniona do utrwalenia i zwielokrotnienia filmu na nośnikach DVD, od chwili zawarcia umowy z (...) sp. z o.o. Na mocy tej umowy pozwana uzyskała licencję wyłączną do tego rodzaju korzystania z przedmiotowego utworu, przez wskazane w umowie 6 miesięcy. Do 9 stycznia 2009 r. żaden inny podmiot poza (...) sp. z o.o. nie był uprawniony w Polsce do zwielokrotniania tego filmu na nośnikach DVD i wprowadzania tych nośników do obrotu (§ 2 umowy z 9.01.2009 r.). Od 9 stycznia 2009 r. taką licencję uzyskała jedynie pozwana spółka. Pozwana w pierwszych tygodniach 2009 r., działając w ramach umowy ramowej z 3 listopada 2008 r., zleciła (...) sp. z o.o. wyprodukowanie i dostarczenie jej nośników DVD z filmem pt. (...), będących zwielokrotnieniem materiału wyjściowego (nośników wzorcowych), dostarczonego tej spółce przez osobę wskazaną przez pozwaną (przez (...) sp. z o.o.). (...) sp. z o.o. zastrzegła w umowie z 3 listopada 2008 r. prawo wyłączności realizacji zamówień dla pozwanej w zakresie określonym tą umową, a zatem tylko (...) sp. z o.o. mogła wyprodukować i dostarczyć pozwanej na początku 2009 r. płyty DVD z filmem pt. (...). Pozwana posłużyła się (...) sp. z o.o. przy utrwaleniu i zwielokrotnieniu tego filmu na płytach DVD, które zamierzała dołączyć do numerów (...) w lutym i kwietniu 2009 r. W ocenie Sądu to pozwana była korzystającym z utworu audiowizualnego w rozumieniu art. 70⁽¹⁾ ust. 3 u.p.a.p.p., mimo że w czynności uczestniczyła od strony technicznej (...) sp. z o.o. Doprowadziła do wprowadzenia do obrotu zwielokrotnionych płyt DVD z filmem pt. (...) poprzez dołączenie tych płyt do pism: (...) nr (...) z 2009 r. i (...) nr 4 z 2009 r. Płyty były odpłatnie sprzedawane wraz z tymi gazetami. Łącznie do obrotu pozwana wprowadziła 31.061 płyt z filmem pt. (...), które zostały sprzedane wraz wymienionymi czasopismami.

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., I CSK 321/07, że w art. 70 ust. 2 pkt 4 u.p.a.p.p. (od 1 listopada 2007 r. w art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p.) chodzi o zwielokrotnianie utworu audiowizualnego na płytach DVD przeznaczonych do przekazywania na własność indywidualnym odbiorcom do ich osobistego użytku, w czym mieści się także sprzedawanie egzemplarzy czasopisma wraz z wyprodukowanym egzemplarzem płyty z filmem. Samo zwielokrotnienie (reprodukcja) utworu audiowizualnego nie wypełnia przesłanki określonej w art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p. Aby bowiem określonym współtwórcom danego utworu przysługiwało wynagrodzenie na podstawie tego przepisu, niezbędnym jest „reprodukcja utworu audiowizualnego na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego” nabywcy. Drugi człon tego przepisu realizuje się między innymi poprzez dołączenie nośników zawierających utwór do czasopisma sprzedawanego nabywcom do ich własnego osobistego użytku. Na gruncie niniejszej sprawy pozwana wypełniła obie przesłanki tego przepisu (dokonała ona zwielokrotnienia utworu, a następnie wprowadziła nośniki z utworem do obrotu), co uzasadniało jej odpowiedzialność na mocy wskazanego przepisu. Nie sposób podzielić stanowiska, iż w rozumieniu art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p. obowiązek zapłaty wynagrodzenia dotyczy jedynie sytuacji, gdy reprodukcja zostaje dokonana na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego korzystającego, zaś poza zakresem tego przepisu pozostaje reprodukcja (a tym bardziej zwielokrotnianie) utworów, których egzemplarze przeznaczone są do komercyjnego obrotu – użytku osób trzecich. Takie rozwiązanie kłóciłoby się z zasadami racjonalnego ustawodawstwa, mając także na względzie cele u.p.a.p.p., tj. zapewnienie jak najszerszej ochrony twórcom, w tym ochrony majątkowej.

Biorąc pod uwagę całokształt zgromadzonego w sprawie materiału, w tym treść umów łączących pozwaną z (...) sp. z o.o. z (...) sp. z o.o., Sąd Okręgowy przyjął, że pozwana dokonała czynności wymienionej w art. 70 ust. 2¹ pkt

4 u.p.a.p.p., to jest dokonała reprodukcji utworu audiowizualnego pt. (...) na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego. Z tej przyczyny była zobowiązana do uiszczenia wynagrodzenia na rzecz współtwórców tego utworu, w tym takich jak reżyser i autorzy scenariusza. Zresztą wypłaciła ona wynagrodzenie na rzecz takich współtwórców tego utworu jak twórcy utworów muzycznych i słowno – muzycznych (na mocy porozumienia ze Stowarzyszeniem (...)). W umowie z (...) sp. z o.o. pozwana przewidziała możliwość skierowania do niej roszczeń z art. 70 u.p.a.p.p. (§ 6 ust. 3 umowy, k. 269-270). Na mocy art. 70 ust. 2¹ pkt 4 w zw. z ust. 3 u.p.a.p.p. pozwana była zobowiązana do uiszczenia wynagrodzenia na rzecz takich współtwórców utworu audiowizualnego pt. (...) jak reżyser i autorzy scenariusza za pośrednictwem powoda jako właściwej organizacji zbiorowego zarządzania. Za uznaniem, że to powód był właściwą organizacją zbiorowego zarządzania w tym zakresie, przemawiało w pierwszej kolejności domniemanie z art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p. (treść zezwolenia, niezgłoszenie tego rodzaju roszczeń dotyczących reżysera i autorów scenariusza przez inną organizację), a w drugiej kolejności treść umowy łączącej powoda z (...).

W ocenie Sądu Okręgowego roszczenie o zapłatę kwoty 10.560 zł jest również uzasadnione co do wysokości. Przy wyliczeniu wynagrodzenia należnego od pozwanej na mocy art. 70 ust. 2⁽¹⁾ pkt 4 w zw. z ust. 3 u.p.a.p.p. Sąd ten miał na uwadze treść art. 110 u.p.a.p.p. Po pierwsze, istotna była ilość nośników z filmem objętych działaniem przewidzianym w art. 70 ust. 2⁽¹⁾ pkt 4 u.p.a.p.p. Nie było sporne między stronami, że pozwana sprzedała (wprowadziła do obrotu) 31.061 sztuk nośników z filmem pt. (...). Pozwana zatem dokonała reprodukcji, o której mowa w art. 70 ust. 2⁽¹⁾ pkt 4 u.p.a.p.p., co najmniej 31.061 egzemplarzy. Po drugie, istotna była stawka wynagrodzenia za jeden nośnik. Sąd Okręgowy uznał, że w niniejszej sprawie odpowiednią stawką wynagrodzenia będzie stawka 0,34 zł za jeden nośnik, ponieważ taką stawkę stosowała pozwana w umowach czy ugodach zawieranych z tego rodzaju podmiotami jak pozwana, za zwielokrotnianie płyt z filmem zagranicznym i dołączanie tych płyt do gazet, przy czym stawka taka była przyjmowana w celu wyliczenia wynagrodzenia na rzecz takich współtwórców utworu audiowizualnego jak reżyser i autor scenariusza, gdy wynagrodzenie było należne zarówno na rzecz reżysera, jak i autora scenariusza (niższa stawka – 0,17 zł za nośnik – była przewidziana w razie wynagrodzenia, które było należne tylko jednemu z tych twórców - albo na rzecz reżysera, albo na rzecz autora scenariusza). W realiach rozpoznawanej sprawy wynagrodzenie było należne zarówno na rzecz reżysera, jak i autora scenariusza, stąd też uzasadnione było przyjęcie stawki 0,34 zł za jeden nośnik, stosowanej przez pozwaną w tego rodzaju przypadku. Właśnie taka stawka była stosowana przez pozwaną, gdy chodziło o zwielokrotnienie i załączenie do pisma płyty z filmem zagranicznym w pierwszej połowie 2009 r., przy czym wynagrodzenie było należne zarówno na rzecz reżysera, jak i autora scenariusza (por. umowa dot. (...), numeru (...)). Niższe stawki były stosowane przez pozwaną w przypadku utworów polskich, o czym świadczyły między innymi umowy z (...). Na rynku stosowane były też wyższe stawki niż 0,34 zł za nośnik, na co wskazywały porozumienia zawierane między powodem a Stowarzyszeniem (...). Za uznaniem, że na gruncie niniejszej sprawy właściwą będzie stawka 0,34 zł za nośnik, przemawiały także złożone do akt sprawy wyroki zasądzające analogiczne świadczenia (k. 161-168, k. 208-222). Łącznie za eksploatację przez pozwaną utworu audiowizualnego pt. (...) (w sposób wskazany w art. 70 ust. 2⁽¹⁾ pkt 4 u.p.a.p.p.), polegającą na zwielokrotnieniu płyt z filmem i dołączeniu ich do czasopism (...) nr (...) z 2009 r. i (...) nr (...), należy się więc od pozwanej kwota 10.560 zł (31.061 x 0,34 zł = 10.560,74 zł) tytułem wynagrodzenia na rzecz takich współtwórców tego utworu jak reżyser i autorzy scenariusza. Wynagrodzenie to pozwana winna była uiszczyć powodowi, zgodnie z art. 70 ust. 3 u.p.a.p.p., z czego się nie wywiązała. Do zapłaty wynagrodzenia z tego tytułu pozwana została wezwana przez powoda w pozwie. Doręczenie jej odpisu pozwu nastąpiło w dniu 22 listopada 2011 r. (k. 330v). Od dnia 22 listopada 2011 r. pozwana pozostawała więc w opóźnieniu z zapłatą powodowi kwoty 10.560 zł. Z tej przyczyny, na podstawie art. 70 ust. 2⁽¹⁾ pkt 4 w zw. z ust. 3 u.p.a.p.p. oraz art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c., Sąd Okręgowy zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 10.560 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 listopada 2011 r. do dnia zapłaty.

Na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 203 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy umorzył postępowanie co do żądania zapłaty kwoty 72.221,12 zł z ustawowymi odsetkami, wobec cofnięcia pozwu ze skutkiem prawnym.

W punktach trzecim i czwartym wyroku Sąd Okręgowy zobowiązał pozwaną do udzielenia powodowi wskazanych w tych punktach informacji oraz do udostępnienia określonych kopii umów, orzekając na podstawie art. 105 ust. 2

u.p.a.p.p. Powód posiada legitymację procesową do występowania z żądaniem o zobowiązanie pozwanej do udzielenia informacji i dostarczenia dokumentacji. W szczególności wykazał on prawa do zbiorowego zarządzania prawami autorskimi na takich polach eksploatacji jak zwielokrotnianie czy wprowadzenie do obrotu, a więc pól związanych z korzystaniem z utworów audiowizualnych polegającym na dołączaniu nośników z takimi utworami do sprzedawanej prasy. Powód korzysta w tym zakresie z domniemania wynikającego z art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p. (także co do repertuaru zagranicznego, por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 2 września 2008 r., I ACa 292/08). Jest bowiem organizacją zbiorowego zarządzania w rozumieniu art. 104 ust. 1 u.p.a.p.p., o czym świadczy treść jego statutu i treść decyzji Ministra Kultury. Wedle art. 104 ust. 2 pkt 2 u.p.a.p.p., podjęcie zbiorowego zarządzania przez organizację zbiorowego zarządzania wymaga zezwolenia ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, które powinno - ze względu na to, że jego zakresem mogą być objęte tylko prawa do niektórych rodzajów utworów, jak też tylko niektóre sposoby eksploatacji - wskazywać rodzaje utworów, do których prawa, na oznaczonych polach, są objęte zarządzaniem. Powód jest organizacją, której minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w trybie art. 104 ust. 3 u.p.a.p.p., decyzją z dnia 1 lutego 1995 r., zmienioną decyzjami z dnia 23 października 1998 r. i z dnia 28 lutego 2003 r., udzielił zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do utworów audiowizualnych na jedenastu polach eksploatacji, w szczególności na polu zwielokrotnianie określoną techniką i na polu wprowadzenie do obrotu. Według art. 105 ust. 1 zdanie pierwsze u.p.a.p.p. domniemywa się, że organizacja zbiorowego zarządzania jest uprawniona do zarządzania i ochrony w odniesieniu do pól eksploatacji objętych zbiorowym zarządzaniem oraz że ma legitymację procesową w tym zakresie. Z mocy art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p. na rzecz powoda działa domniemanie, że jako organizacja zbiorowego zarządzania jest uprawniony do zarządzania i ochrony w odniesieniu do praw autorskich do utworów audiowizualnych, w szczególności na takich polach eksploatacji objętych zbiorowym zarządzaniem jak zwielokrotnianie określoną techniką czy wprowadzenie do obrotu. Przedmiotowego domniemania pozwana nie obaliła w toku procesu. Zgodnie z art. 105 ust. 1 zdanie drugie u.p.a.p.p. na domniemanie wynikające ze zdania pierwszego tego przepisu nie można się powołać, gdy do tego samego utworu lub artystycznego wykonania rości sobie tytuł więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 maja 2009 r., II CSK 701/08, domniemanie, o którym mowa w art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p., „może być - jak inne domniemania prawne - obalane przez wykazanie, że dana organizacja nie jest uprawniona do zarządzania konkretnym prawem. Na przewidziane w art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p. domniemanie nie można się też powoływać, gdy do tego samego utworu lub artystycznego wykonania rości sobie tytuł więcej niż jedna organizacja zbiorowego zarządzania. Do uchylecia omawianego domniemania nie wystarczy jednak samo wskazanie, że istnieje inna organizacja działająca w tym samym zakresie. Kwestionujący legitymację danej organizacji w odniesieniu do konkretnych praw musi ponadto wykazać, że inna organizacja działająca w tym samym zakresie powołuje się wobec niego na swój tytuł do tych samych praw”. Gdyby do obalenia domniemania przewidzianego w art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p. wystarczyło samo wskazanie działającej w tym samym zakresie innej organizacji, to w sytuacji, w której Ministerstwo Kultury i Sztuki zezwala na działanie wielu organizacji o pokrywającym się zakresie zarządzania, domniemanie to mogłoby utracić swoje praktyczne znaczenie (por. również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 1999 r., I CKN 1139/97, OSNC 2000, nr 1, poz. 6). Pozwana nie wykazała, aby inna niż powód organizacja rościła sobie prawa do zarządzania i ochrony prawami do tych samych utworów, do których uprawnienia obejmujące zarządzanie i ochronę przysługują powodowi. W szczególności nie zostało wykazane, że Stowarzyszenie (...) jest taką organizacją, która rości sobie tytuł do tych samych utworów, które są chronione przez powoda. Nie wykazano takiej sytuacji, aby te organizacje reprezentowały tych samych współtwórców utworów audiowizualnych. Do filmu pt. (...) powód i Stowarzyszenie (...) co prawda zgłosiły roszczenia o zapłatę wynagrodzenia przewidzianego w art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p., ale na rzecz innego rodzaju twórców. Odnośnie do tego utworu organizacje reprezentowały inne kategorie współtwórców tego utworu. W świetle zezwoleń Ministra Kultury uznać trzeba, że inny rodzaj praw pozostaje w zbiorowym zarządzie powoda i inny rodzaj praw pozostaje w zbiorowym zarządzie Stowarzyszenia (...). Za przyznaniem powodowi legitymacji procesowej czynnej w zakresie rozpoznawanego żądania o zobowiązanie pozwanej do udzielenia informacji i dostarczenia dokumentacji przemawia działające na jego rzecz domniemanie przewidziane w art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p. Mając na uwadze zakres zezwolenia udzielonego powodowi na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi, stwierdzić trzeba, że powód ma legitymację procesową przy podejmowaniu czynności polegających na ochronie praw autorskich do utworów audiowizualnych w szczególności na takich polach

eksploatacji jak zwielokrotnianie czy wprowadzanie do obrotu. Jedną z takich czynności jest domaganie się przez powoda udzielenia przez inny podmiot określonych informacji i dostarczenia dokumentacji, które to informacje i dokumenty umożliwią ewentualne sformułowanie roszczeń.

Zgodnie z art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. w zakresie swojej działalności organizacja zbiorowego zarządzania może się domagać udzielenia informacji oraz udostępnienia dokumentów niezbędnych do określenia wysokości dochodzonych przez nią wynagrodzeń i opłat. Na podstawie art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. organizacji zbiorowego zarządzania przysługuje więc roszczenie o charakterze informacyjnym - uprawnienie do żądania udzielenia informacji oraz udostępnienia dokumentów niezbędnych do określenia wysokości dochodzonych przez nią wynagrodzeń i opłat. Powód zamierza dochodzić wynagrodzenia od pozwanej za eksploataowanie utworów pozostających w jego repertuarze, przewidzianego w art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p. Wykazał, że pozwana co najmniej w latach 2004-2011 korzystała z utworów audiowizualnych objętych zarządzaniem powoda. Pozwana zresztą tego nie kwestionowała – w porozumieniu zawartym ze Stowarzyszeniem (...) wprost przyznała, że eksploatuje utwory audiowizualne poprzez dołączanie ich do wydawanych przez nią gazet. Powód przedstawił wybrane oświadczenia współtwórców (filmu (...)), którzy powierzyli mu swe prawa autorskie do utworów audiowizualnych w zbiorowe zarządzanie. Przedstawił też umowy o wzajemnej reprezentacji z zagranicznymi organizacjami zbiorowego zarządzania, w świetle których jest uprawniony do zarządu praw zagranicznych współtwórców utworów audiowizualnych. Nie wskazał w sposób szczegółowy czy wyczerpujący, kiedy, jakie konkretnie utwory pozostające w jego zarządzie i w jaki sposób pozwana i na jakich polach eksploatacji pozwana wykorzystywała w okresie objętym żądaniem pozwu. Jednak na obecnym etapie postępowania nie było to konieczne. Powód nie musiał też przedstawiać szczegółowego zestawienia utworów polskich i zagranicznych, do których prawami zarządza. Powód nie miał obowiązku wskazywać ściśle określonych działań pozwanej (dołączania płyty z określonym filmem do danego numeru czasopisma), które dotyczyłyby konkretnych utworów pozostających w jego zarządzie. Poza tym powód nie posiada takich danych, w oparciu o które mógłby takie okoliczności ustalić. Dopiero przedstawienie przez pozwaną informacji w trybie art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. pozwoli na to powodowi i umożliwi mu sformułowanie ewentualnych roszczeń z art. 70 ust. 2¹ pkt 4 w zw. ust. 3 u.p.a.p.p.

Powód zamierza dochodzić od pozwanej wynagrodzenia przewidzianego art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p. w zw. z art. 70 ust. 3 u.p.a.p.p. z tytułu eksploataowania przez nią utworów pozostających w jego zarządzie za okres od 1 stycznia 2002 r. W celu ustalenia przewidzianego w art. 70 ust. 2¹ u.p.a.p.p. wynagrodzenia należnego współtwórcom, którzy powodowi powierzyli w zbiorowy zarząd przysługujące im prawa autorskie do utworów audiowizualnych, konieczne jest uzyskanie przez powoda, który reprezentuje prawa tych twórców i który z mocy art. 70 ust. 3 u.p.a.p.p. jest uprawniony do domagania się wynagrodzenia przysługującego im od podmiotów korzystających z utworów audiowizualnych, informacji i dokumentów pozwalających na określenie danych potrzebnych do ustalenia wysokości wynagrodzenia. Z tych przyczyn dla wyliczenia wynagrodzenia przewidzianego art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p. powód potrzebuje co najmniej takich informacji, które wymienił w punkcie II.A pozwu. W szczególności powód wykazał, że reprezentuje takich twórców jak reżyserzy, operatorzy czy scenarzyści. W ocenie Sądu Okręgowego w toku procesu wykazano, że powód jest organizacją reprezentującą współtwórców utworów audiowizualnych: reżyserów i operatorów - w sposób wyłączny oraz scenarzystów - w znacznej części, w zakresie zbiorowego zarządzania przysługującymi im prawami autorskimi do utworów audiowizualnych. Dla pełnego wyliczenia wynagrodzenia przez powoda potrzebuje on informacji wymienionych w punkcie II.A pozwu, w oparciu o które możliwe będzie ustalenie wysokości wynagrodzenia. Informacje te posiada pozwana, gdyż dane te dotyczą jej działalności. Powód potrzebował też dokumentacji w postaci kopii umów zawartych przez pozwaną z dystrybutorami i producentami, których przedmiotem było udzielenie pozwanej licencji na korzystanie z utworów audiowizualnych przez wprowadzanie do obrotu wraz z prasą. Na podstawie tych umów powód będzie mógł ustalić istotne dane dla wyliczenia wynagrodzenia przewidzianego w art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p. Odnośnie tego roszczenia Sąd uwzględnił powództwo o dostarczenie dokumentów w części konkretnie sprecyzowanej, dotyczącej przedmiotowych umów w okresie objętym pozwem. Roszczenie o zobowiązanie pozwanej do udzielenia informacji i dostarczenia dokumentacji pozwalającej na określenie wysokości żadanego przez powoda wynagrodzenia podlegało uwzględnieniu na podstawie art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. w zakresie podanym w punktach trzecim i czwartym wyroku. Z wymienionego przepisu wynikał obowiązek pozwanej do

udzielenia powodowi żądanych przez niego informacji i dostarczenia wskazanych przez niego dokumentów. Żądane przez powoda informacje i dokumenty były bowiem niezbędne do określenia wysokości roszczenia o zapłatę z tytułu korzystania przez pozwaną z utworów chronionych przez powoda. Celem roszczeń przewidzianych w art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. jest ułatwienie dochodzenia roszczeń o wynagrodzenie należnych twórcom. Pozwana nie przekazała powodowi wnioskowanych przez niego informacji i dokumentów (choć takie żądania powód zgłaszał chociażby w 2004 r. – pisma (...) z 2004 r. k. 137 - 142), stąd wywodzone przez powoda żądanie o udzielenie informacji i dostarczenie dokumentacji na chwilę zamknięcia rozprawy w znacznej części zasługiwało na uwzględnienie na podstawie art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. Rozstrzygnięcie o kosztach między stronami zapadło na podstawie art. 100 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wnieśli: pozwana i interwenient uboczny.

Pozwana zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.: art. 70 ust. 2 pkt 4 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 6, art. 20¹ ust. 1, art. 23 ust. 1 i 2, art. 50 pkt 1 i 2 u.p.a.p.p.; art. 70 ust. 3 w zw. z art. 70 ust. 2¹ art. 23 u.p.a.p.p.; art. 70 ust. 3 w zw. z art. 104 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 104 ust. 1 u.p.a.p.p.; art. 70 ust. 3 w zw. z art. 107 u.p.a.p.p.; art. 105 u.p.a.p.p. w zw. z art. 70 ust. 2.1 pkt 4 oraz art. 107 u.p.a.p.p.; art. 110 u.p.a.p.p. oraz naruszenie prawa procesowego, tj. art. 227, 228, 230, 231, 233, 253 k.p.c. oraz art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. i art. 100 k.p.c.

Pozwana wniosła o zmianę wyroku i oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów procesu, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W apelacji interwenienta ubocznego zarzucono naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 217 § 1 k.p.c., 227, 231, 233 § 1 k.p.c., 236, 253 zd. 2, 328 § 2 k.p.c. i art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. oraz naruszenie prawa materialnego, tj. art. 70 ust. 2¹ pkt 4 w zw. z art. 23 ust. 2 i w zw. z art. 104 ust. 1 i 2 pkt 2 u.p.a.p.p.; art. 70 ust. 3 w zw. z art. 70 ust. 2¹ pkt 4 i w zw. z art. 107 u.p.a.p.p.; art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p.; art. 107 u.p.a.p.p.; art. 38 k.c.; art. 5 pkt 1¹ w zw. z art. 70 ust. 2 (2¹) pkt 4 i art. 105 u.p.a.p.p.; art. 105 ust. 2 w zw. z art. 70 ust. 1 2¹ u.p.a.p.p.; art. 105 ust. 2 w zw. z art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p.; art. 105 ust. 2 w zw. z art. 70 ust. 2 (2¹) u.p.a.p.p. oraz art. 110 w zw. z art. 70 ust. 2¹ u.p.a.p.p.

Interwenient uboczny także wniósł o zmianę wyroku i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Zarówno pozwany jak i interwenient uboczny podnieśli zarzut przedawnienia roszczenia informacyjnego za okres od 1 stycznia 2002 r. do 1 sierpnia 2008 r.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Obie apelacje okazały się zasadne w części.

Sąd Okręgowy nie naruszył zasady swobodnej oceny dowodów ustalając, że film (...) był zwiłokrotniany przez (...) sp. z o.o. na zamówienie pozwanej. W motywach rozstrzygnięcia zostało precyzyjnie i wyczerpująco wyjaśnione, na jakich w tej mierze Sąd się oparł dowodach i dlaczego uznał je za wiarygodne. Wyliczenie tychże dowodów znajduje się na str. 16 uzasadnienia wyroku a ich ocena na stronach 18 i 19. Sąd słusznie zwrócił uwagę na fakt, że kopie okładek płyt zawierają logo „(...)”, jak również na pismo (...) sp. z o.o. z 21 października 2013 r. do którego dołączono umowę wraz z załącznikami, z których to dokumentów wynika, że produkcja przedmiotowych nośników była objęta umową ramową z 3 listopada 2008 r. (k.1260-1287). Zupełnie dowolne jest podnoszenie przez stronę pozwaną, że istnieją na rynku jeszcze inne spółki których nazwy zawierają wyraz (...). Nie zostało wykazane by którakolwiek z nich zajmowała się tłoczeniem płyt DVD z filmami. Także pozostałe ustalenia faktyczne Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne, wyjątkiem tych, które dotyczą wysokości wynagrodzenia za reprodukcję filmu (...) w objętych powództwem czasopismach, o czym mowa będzie w dalszej części uzasadnienia.

Sąd Okręgowy słusznie uznał, że dołączanie do czasopism utworów audiowizualnych stanowi reprodukcję w rozumieniu art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p. Jak bowiem podnosi się w orzecznictwie zwielokrotnianie utworu audiowizualnego na płytach DVD przeznaczonych do przekazywania na własność indywidualnym odbiorcom do ich osobistego użytku o jakim mowa w art. 70 ust. 2 pkt 4 u.p.a.p.p., zawiera w sobie także sprzedawanie egzemplarzy czasopisma wraz z wyprodukowanym egzemplarzem płyty z filmem (tak np. SN w wyroku z dnia 13.12.2007r. I CSK 321/07, z dnia 2.12.2010 r. ICSK 33/10, OSNC 2011/7-8/89 oraz SA w Warszawie w wyroku z dnia 19.01.2007 r., I A Ca 729/06). Powyższe stanowisko podziela również Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie. Pole eksploatacji w postaci zwielokrotniania utworu na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego ma szerszy zakres niż reprodukcja, innymi słowy „zwielokrotnianie” obejmuje „reprodukcja”.

Przepis art. 70 ust. 2¹ u.p.a.p.p. przyznaje współtwórcom utworu audiowizualnego oraz artystom wykonawcom uprawnienie do wynagrodzenia za korzystanie w sposób w nim określony z utworu audiowizualnego. Podmiotem zobowiązanym jest zgodnie z art. 70 ust. 3 u.p.a.p.p. korzystający z utworu, który wypłaca wynagrodzenie za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi. Jest to dla tych podmiotów wynagrodzenie dodatkowe, należne oprócz wynagrodzenia uzyskiwanego z tytułu samego uczestnictwa w powstaniu utworu audiowizualnego i niezależne od wspólnego prawa majątkowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 20.11.2015 r., I CSK 935/14). Nie budzi wątpliwości w świetle ugruntowanej linii orzeczniczej fakt, że wydawca prasowy, który sprzedaje wraz z prasą nośniki z utworami audiowizualnymi, jest korzystającym z utworu audiowizualnego w rozumieniu art. 70 ust. 2¹ ust. 4 u.p.a.p.p. Korzystającym jest bowiem podmiot, który uzyskuje ekonomiczną korzyść z faktu dokonania reprodukcji utworu. W tym zakresie mieści się sprzedaż egzemplarzy czasopisma z dołączonym do nich nośnikiem zawierającym utwór bądź utwory audiowizualne. Nie jest natomiast korzystającym ten, kto tylko dokonuje na zlecenie pozwanej technicznej czynności reprodukcji. Podmiot taki, podobnie zresztą jak i pracownik, który fizycznie obsługuje urządzenie wytwarzające kolejne egzemplarze utworu, nie korzysta z utworu a wykonuje tylko techniczną czynność zwielokrotnienia, za którą to czynność otrzymuje wynagrodzenie od faktycznie korzystającego z utworu (por. np. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 20.09.2016 r., I A Ca 726/14).

Użytek osobisty obejmują indywidualne akty korzystania przez jedną osobę, bądź przez pojedyncze osoby pozostające w związku osobistym. Podmiotem użytkującym egzemplarz utworu audiowizualnego nabytego wraz z czasopismem jest nabywca owego czasopisma. Reprodukacja egzemplarzy większej ilości z założenia nie może mieścić się w granicach użytku prywatnego, albowiem użytek ten z mocy ustawy ograniczony jest do pojedynczych egzemplarzy utworów. Zatem pozwana nie może być uznana za korzystającego w ramach użytku osobistego. Pozwana reprodukuje utwory audiowizualne na egzemplarzach przeznaczonych do własnego użytku osobistego osób trzecich i tym samym ciąży na niej obowiązek zapłaty wynagrodzenia zgodnie z dyspozycją art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p. który stanowi, że współtwórcy utworu audiowizualnego oraz artyści wykonawcy są uprawnieni do stosownego wynagrodzenia z tytułu reprodukcji utworu audiowizualnego na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego. Sąd nie naruszył zatem art. 23 ust. 2 u.p.a.p.p., który w sprawie nie znajdował zastosowania.

Słusznie natomiast kwestionowali skarżący materiał przyjęty przez Sąd Okręgowy za podstawę do weryfikacji stawek wynagrodzenia. Zostało bowiem wykazane, że stawki określone zostały w porozumieniu zawartym przez (...) i (...) i były w wyniku tego porozumienia powszechnie stosowane przez obie organizacje w umowach z podmiotami obowiązany do uiszczenia wynagrodzenia na podstawie art. 70 ust. 2 pr. aut. Skoro powyższe porozumienie zostało następnie zakwestionowane w postępowaniu przed Prezesem UOKiK-u, w związku z czym zakazano jego stosowania, to nie było możliwe ustalenie przez Sąd stosownego wynagrodzenia w oparciu o treść tego porozumienia oraz umów zawieranych przez obie organizacje zbiorowego zarządzania z podmiotami trzecimi w okresie, do którego porozumienie to miało zastosowanie. W wyniku decyzji Prezesa UOKiK-u i prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 1 marca 2012 r., sygn. akt VI A Ca 1179/11, nie można było uznać stawek przyjętych w pozwie za rynkowe na podstawie złożonej do akt dokumentacji. Pochodziły bowiem z okresu, kiedy powódka stosowała niedozwolone praktyki rynkowe, których celem było ograniczenie konkurencji.

Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 27 czerwca 2013 r., I CSK 617/12 oraz z dnia 13 grudnia 2007 r., I CSK 321/07 wyjaśnił, że stosowne wynagrodzenie w rozumieniu art. 70 ust. 2¹ pkt 4 u.p.a.p.p. to takie wynagrodzenie, jakie współtwórca otrzymałby, gdyby korzystający z utworu audiowizualnego czynił to na podstawie umowy. W przypadku, gdy organizacja zbiorowego zarządzania nie dysponuje zatwierdzoną tabelą wynagrodzeń i strony nie określiły wynagrodzenia w drodze porozumienia, wynagrodzenie powinno być ustalone przez sąd zgodnie ze wskazaniami zawartymi w art. 110 pr. aut., tj. z uwzględnieniem wpływów osiąganych z korzystania z utworu oraz charakteru i zakresu korzystania. Sąd powinien przy tym wziąć pod uwagę ceny wolnorynkowe stosowane na rynku krajowym i zagranicznym, w tym także stawki stosowane przez inne organizacje zbiorowego zarządzania za korzystanie z utworu na takim samym polu eksploatacji i porównać je z proponowanymi przez strony.

Uprawnienie sądu do dopuszczenia dowodu niewskazanego przez stronę, przewidziane art. 232 zd. 2 k.p.c. w wyjątkowych wypadkach, mogących być przyczyną nieprawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, podważającego funkcję procesu, powinno być traktowane jako obowiązek (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2010 r., I CSK 199/09; z dnia 11 stycznia 2011 r., I PK152/10; z dnia 15 czerwca 2011 r., V CSK 382/10 i postanowienie z dnia 12 maja 2011 r., III CSK 238/10). Uznając racje skarżących odnośnie mechanizmu ustalenia wynagrodzenia przez Sąd I instancji i mając jednocześnie na uwadze fakt, że w świetle ustaleń faktycznych i wyводу przedstawionego wyżej zasadność roszczenia nie budzi wątpliwości, by uniknąć nieprawidłowego rozstrzygnięcia sprawy jakim byłoby w tym wypadku oddalenie powództwa jako nieudowodnionego co do wysokości, Sąd Apelacyjny dopuścił z urzędu dowód z opinii biegłego sądowego D. P.. Opinia ta była kwestionowana przez stronę pozwaną, co wywołało potrzebę jej pisemnego uzupełnienia w formie odpowiedzi na zastrzeżenia do opinii (k.2122-2131), jak również przesłuchania biegłego na rozprawie. Ostatecznie zdaniem Sądu biegły przekonująco uzasadnił zastosowaną metodę porównawczą ustalenia wynagrodzenia, przy uwzględnieniu ograniczenia jakie istnieje na rynku określonego w opinii mianem monopolu naturalnego, a mającego swe źródło w braku konkurencji między organizacjami zbiorowego zarządzania prawami autorskimi – twórcy nie mogą zwracać się do różnych podmiotów o ochronę ich praw (k.2385-2388). Na podstawie opinii biegłego (k.2020-2032) Sąd Apelacyjny ustalił, że stosowne wynagrodzenie należne na podstawie art. 70 ust. 2⁽¹⁾ pkt 4 u.p.a.p.p. należne reżyserowi i autorowi scenariusza jako współtwórcom filmu (...) z tytułu jego zwielokrotnienia przez stronę pozwaną w ilości 31.061 egzemplarzy płyt DVD jako załącznika do czasopisma (...) nr (...) z 2 lutego 2009 r. oraz numeru specjalnego (...) nr (...) z 28 kwietnia 2009 r. wynosi łącznie 10.274,67 zł (w tym 6.033,94 zł – G. i 4.240,73 – G. R.). Jest to kwota niższa od zasądzonej przez Sąd Okręgowy o 285,33 zł, co wywołało konieczność zmiany w tym zakresie wyroku, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. W pozostałym zakresie apelacja odnosząca się do zasądzonego wynagrodzenia podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Sąd Apelacyjny podziela co do zasady ocenę prawną legitymacji procesowej powoda do występowania z żądaniem o zobowiązanie pozwanej do udzielenia informacji i dostarczenia dokumentacji. W szczególności, że powód wykazał prawa do zbiorowego zarządzania prawami autorskimi na takich polach eksploatacji jak zwielokrotnienie czy wprowadzenie do obrotu, a więc pól związanych z korzystaniem z utworów audiowizualnych polegającym na dołączaniu nośników z takimi utworami do sprzedawanej prasy oraz, że korzysta w tym zakresie z domniemania wynikającego z art. 105 ust. 1 u.p.a.p.p. Uprawnienie z art. 105 ust.1 u.p.a.p.p. odnosi się również do repertuaru zagranicznego. Zgodnie z art. 5 pkt 4 u.p.a.p.p. przepisy ustawy stosuje się do utworów, które są chronione na podstawie umów międzynarodowych. W zakresie ochrony praw autorskich RP wiążą przede wszystkim konwencje wielostronne - berneńska i powszechna, przewidujące ochronę praw autorskich na zasadzie asymilacji, czyli zrównania twórców obcych z krajowymi, zaś z dniem uzyskania przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej ochrona wynikająca z ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych obejmuje obywateli innych państw Unii na zasadzie pełnej asymilacji, a więc tak jak obywateli polskich. Obowiązywanie zasady asymilacji oznacza, że twórcy zagraniczni nie mogą być w Polsce w żaden sposób gorzej traktowani od twórców krajowych. (tak m.in. SN w wyroku z dnia z dnia 27 czerwca 2013 r. I CSK 617/12, por. też wyrok SN z 16.09.2009 r., I CSK 35/09). Zatem powód wykazał swą legitymację czynną, już przez powołanie się na domniemanie wynikające z art. 105 ust. 1 w zw. z art. 5 u.p.a.p.p. ale też (w zakresie roszczenia o zapłatę) za pomocą umowy o wzajemnej reprezentacji z francuską organizacją zbiorowego zarządzania

reprezentującą reżyserów i autorów scenariuszy (...), której reżyser i autor scenariusza filmu (...) (L. T. i G. V.), powierzyli swoje prawa autorskie w zarząd.

W czasie trwania postępowania apelacyjnego powód złożył pismo procesowe, w którym poinformował, że w dniu 22 kwietnia 2016 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie, w sprawie I ACa 1001/15 oddalił apelację od wyroku częściowego Sądu Okręgowego w Warszawie, sygn. akt XXIV C 1240/13, wydanego między tymi samymi stronami, którym pozwany został zobowiązany do udzielenia informacji obejmującej okres od 1 października 2003 r. do 30 listopada 2008 r., a dotyczącej ilości nośników DVD sprzedanych z prasą z utwralonymi, następującymi utworami audiowizualnymi (filmami): (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) i (...). Jako fakt znany Sądowi Apelacyjnemu z urzędu, Sąd zalicza go niniejszym do podstawy faktycznej.

Jakkolwiek informacji powoda towarzyszyło jego oświadczenie o cofnięciu pozwu w osądzonej części, to jednak przede wszystkim należało mieć na uwadze negatywną przesłankę procesową z art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., z tym tylko, że ponieważ pozew w zakończonej prawomocnie sprawie XXIV C 1240/13 wpłynął w czasie gdy niniejszy proces już się toczył, a więc niedopuszczalność merytorycznego rozstrzygnięcia ma tu charakter następczy (a nie pierwotny), to postępowanie należało w tej części (dotyczącej ilości sprzedanych tytułów) umorzyć, na podstawie art. 355 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. W takim wypadku, zgodnie zaś z art. 386 § 3 k.p.c. Sąd drugiej instancji był zobligowany do jednoczesnego uchylecia zaskarżonego wyroku w części, w jakiej postępowanie podlega umorzeniu.

Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie nie kwestionuje utrwalonego w orzecznictwie poglądu wypowiedzianego *express verbis* w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r., III CSK 30/11, że nie ma podstaw do pozostawienia poza zakresem art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. informacji dotyczących faktu korzystania z określonych utworów. Jednakże w tym samym wyroku stwierdzono, iż, „nie ma podstaw do uznania, że organizacja zbiorowego zarządzania, co do zasady, nie ma obowiązku konkretyzowania utworów, ponieważ wystarczające być powinno powołanie się na treść udzielonego zezwolenia.” Tego ostatniego stanowiska, odwołującego się do obowiązku dokładnego określenia żądania (art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c.) i istoty procesu cywilnego, związanej z rozpatrywaniem konkretnych roszczeń, które dotyczą indywidualnie określonych uprawnień, nie można wprawdzie uznać za utrwalonego w orzecznictwie, ale warto też zauważyć, że z kolei w wyroku z dnia 17 września 2014 r., I CSK 621/13 Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na obowiązek wykazania przez organizację zbiorowego zarządzania „niezbędności” pozyskania określonych informacji i dokumentów. W jednym z późniejszych orzeczeń (wyrok z dnia 6 lipca 2016 r., IV CSK 653/15) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że organizacja zbiorowego zarządzania nie ma obowiązku uprawdopodobnienia zakresu czasowego, rodzaju i podstawy prawnej przyszłego powództwa o zasądzenie. W uzasadnieniu tego judykatu Sąd Najwyższy zajął się m.in. znaczeniem pojęcia „niezbędności” z art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p., zaznaczając, że było dotąd rozbieżnie interpretowane w judykaturze. Stwierdził m.in., że obejmuje informację o tym, jakie utwory są wykorzystywane. Okoliczności niniejszej sprawy przemawiają wszakże – zdaniem Sądu Apelacyjnego – za potrzebą indywidualizowania poszczególnych przypadków dochodzenia roszczeń informacyjnych. Na przykład w sprawie III CSK 30/11 ochrona praw Stowarzyszenia (...) okazałaby się niewątpliwie iluzoryczna bez informacji dotyczących faktu korzystania z utworów twórców ludowych: graficznych, malarskich, tkackich, wykonanych techniką wycinanek, rytownictwa, wykorzystywanych w postaci oryginalnej lub opracowań w projektach opakowań lub materiałach reklamowych. Chodziło o informacje rozproszone, co najmniej trudno dostępne.

Zupełnie inaczej jest w rozpoznawanej sprawie. Już na wstępnym etapie procesu, informując Sąd, że nie doszło do zawarcia ugody między stronami, powód złożył wykaz tytułów utworów audiowizualnych wykorzystywanych przez pozwaną, obejmujący aż 773 pozycje (k.560-588). Okazało się, że możliwe jest sporządzenie tak obszernego zestawienia mimo, że jeszcze w pozwie powód wyjaśniał, iż dysponuje tylko bardzo ograniczonymi danymi. Nawet jeśli – jak stwierdził – przedstawiony wykaz nie jest zupełny, to brak jest podstaw by uznać, że niezbędne w rozumieniu art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. jest zobowiązanie pozwanego do podania tytułów znanych już powodowi. Dodatkowo tak szeroki katalog przedstawiony przez samego powoda potwierdza powszechnie znany fakt ogólnej dostępności informacji w interencie, zwłaszcza gdy chodzi o takie, które podlegają regułom rynku reklamowego – sprzedawanie insertów ma na celu zwiększenie sprzedaży czasopism i rozpoznawalności tytułów prasowych. Wydawcy informują o nich na swoich stronach internetowych, a poza tym można przecież po prostu śledzić rynek wydawniczy, co profesjonalnemu

podmiotowi zajmującego się zarządzaniem prawami autorskimi nie powinno nastęrczać żadnych trudności. Trzeba też mieć na uwadze, że zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 7 listopada 1996 r. o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych (Dz.U. z 1996 r. Nr 152, poz. 722 ze zm.) wydawcy mają obowiązek przekazać do Biblioteki Narodowej w ramach egzemplarza obowiązkowego 2 egzemplarze każdej publikacji ukazującej się na terenie Polski tj.: książek, czasopism, map, atlasów, globusów, nut, druków ulotnych, oprogramowań, filmów i nagrań dźwiękowych w postaci fizycznej lub cyfrowej, druków brajlowskich. Obowiązek ten obejmuje więc również numery specjalne, wydawane okazjonalnie. Powód powinien domagać się więc co do zasady udzielenia informacji na temat skonkretyzowanych filmów (o podanych tytułach), tak jak to ma zresztą miejsce w wielu sprawach, w tym w sprawie I ACa 1001/15 (XXIV C 1240/13).

Przykład sprawy I ACa 1001/15, zainicjowanej w ramach procesu o zapłatę i to mimo toczenia się już w tamtym czasie niniejszego postępowania ewidentnie pokazuje, że powód jest w stanie dochodzić informacji dotyczących konkretnych insertów, zresztą dowodzi tego również roszczenie o zapłatę zgłoszone w niniejszym procesie. Wskazuje wręcz na to, że sam powód uważa wystąpienie z żądaniem nie podającym konkretnych tytułów za niewystarczające. Wnosząc pozew w sprawie XXIV C 1240/13 nie respektował on nawet treści art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Taka sytuacja nie miałaby miejsca gdyby powód konsekwentnie domagał się informacji dotyczących oznaczonych utworów sprzedanych z czasopismami.

Dalszą negatywną konsekwencją tolerowania praktyki występowania z roszczeniami blankietowymi w sytuacjach tego nie wymagających (nie spełniających przesłanki niezbędności) jest sytuacja, w której miałyby zostać uwzględnione powództwo o udzielenie informacji obejmującej również te tytuły, co do których toczą się już lub zakończyły sprawy o zapłatę, a więc zostały zrealizowane roszczenia, których sformułowaniu dopiero miałyby przecież służyć roszczenie informacyjne. W tym przypadku zwraca uwagę przede wszystkim prawomocny wyrok w sprawie I ACa 726/14, jaka toczyła się między tymi samymi stronami. Sąd zasądził tam wynagrodzenie za korzystanie z wielu filmów: (...) oraz (...), (...), (...), (...), (...), „(...)”, „(...)”, „(...)”, (...), „(...)”, „(...)”, „(...)”, (...), (...) i „(...)”; „(...)”, „(...)”, „(...)”, „(...)”, „(...)” a mimo to powód popiera powództwo w ogólnym, blankietowym kształcie, a więc i w odniesieniu do tych tytułów. Nie sposób przyjąć, że również w takich przypadkach chodzi o informacje niezbędne w rozumieniu art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. Przede wszystkim nie chodzi tu już o przyszłe powództwo o zasądzenie, której to sytuacji dotyczy pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2016 r., IV CSK 653/15. Inny przykład dotyczy sprawy która się toczy, w której został wydany opisany wyżej wyrok częściowy. Jak wynika z uzasadnienia wyroków: częściowego i oddalającego apelację, roszczenie informacyjne nie objęło wszystkich tytułów co do których sformułowano roszczenie o zapłatę – nie objęto nim filmów: „(...)”, „(...)” i (...). W tamtym procesie powód z jakichś przyczyn nie widział potrzeby formułowania żądania informacyjnego w odniesieniu do tych filmów, ale roszczenie blankietowe je de facto obejmuje. Co więcej, roszczenie to paradoksalnie obejmuje też film (...), a więc także wydania z 2009 r. z magazynami (...) i (...) w odniesieniu do których obecnie istnieje wyrok prawomocnie zasądający wynagrodzenie.

Tolerowanie nawarstwiania roszczeń, będącego skutkiem jednoczesnego występowania z żądaniem blankietowym, obejmującym nieraz nawet kilkanaście lat (jak w tej sprawie) i jednocześnie występowania z żądaniem dotyczącymi korzystania z utworów w tym samym okresie lub jego części, prowadzić może właśnie do sytuacji jak zaistniała w tej sprawie, a więc nieświadomionego orzekania o tym samym, bądź też uwzględniania roszczenia informacyjnego także w odniesieniu do tytułów, co do których zostało już zasądzone wynagrodzenie. Można dodać, że w przypadku stron tego procesu jest bardzo prawdopodobne, że odnośnie roszczeń za szeroki okres objęty pozewm zapadły lub zapadną jeszcze inne orzeczenia dotyczące konkretnych tytułów, co powód w ostatnio złożonym piśmie procesowym ogólnie zasygnalizował stwierdzając, że podobne procesy toczą się między tymi samymi stronami (k.2358).

Przyjęcie za dopuszczalną praktyki polegającej na wytoczeniu bez uzasadnionej potrzeby roszczeń o udzielenie kompleksowych informacji obejmujących fakt korzystania przez wieloletnie okresy oznacza w istocie niestosowanie przesłanki niezbędności z art. 105 u.p.a.p.p., ze skutkiem przerzucenia obowiązku ewidencjonowania i udostępniania o.z.z. wszelkich danych przez wydawców prasy, bez dostatecznych (materialnoprawnych) ku temu podstaw. Rola sądu sprowadzałaby się przy takiej interpretacji w istocie tylko do automatycznego nakazywania udzielania informacji o powtarzalnej treści. Tak interpretowany art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. jak chce tego powód, oznaczałby pewien automatyzm, właściwy raczej dla materii ustawowej niż dla stosowania prawa. Reasumując, jakkolwiek roszczenie blankietowe trzeba uznać za dopuszczalną postać opartą na art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p., to jednak taka postać wymaga uzasadnienia

okolicznościami, w przeciwnym razie nie może być uznana za niezbędną. Powód w żaden sposób nie uzasadnił, dlaczego nie sformułował żądań udzielenia informacji dotyczących ściśle określonych insertów i dlatego apelacja w tej części podlegała uwzględnieniu.

Zmiana wyroku i oddalenie roszczenia informacyjnego i w konsekwencji także nawiązującego do niego żądania zobowiązania do udostępnienia kopii umów jest więc wynikiem uznania, że żądanie zostało niewłaściwie, zbyt szeroko i blankietowo sformułowane, co nie wyłącza co do zasady możliwości dochodzenia udzielenia informacji w odniesieniu do konkretnych filmów sprzedanych z czasopismami bądź prasą. Sąd ma na uwadze, że odmowa udzielenia ochrony objętej art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. nie może prowadzić do faktycznego pozbawienia ochrony praw autorskich. Powyższe uwagi nie dotyczą jedynie tych tytułów o których mowa wyżej, co do których zapadł już wyrok zasądający wynagrodzenie w sprawie I ACa 726/14, jak również tytułu (...), gdyż w tej części wykazane zostało nieistnienie przesłanki „niezbędności” ze względu na skonsumowanie przez Stowarzyszenie (...) dalej idącego roszczenia. Wyrok w części dotyczącej roszczenia informacyjnego zapadł na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

Skutkiem uwzględnienia apelacji w części była także zmiana rozstrzygnięcia o kosztach za I instancję, przy zastosowaniu art. 100 k.p.c. Przepis ten stanowił również podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego, z tym, że na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. Sąd obciążył nieuiszczonymi wydatkami poniesionymi na bieglego stronę pozwaną, a to z tej racji, że wynagrodzenie wyliczone przez biegłego D. P. okazało się bardzo zbliżone do ustalonego przez Sąd Okręgowy. Powód uległ tylko w nieznacznej części roszczenia o zasądzenie (art. 100 zd. 2 k.p.c.).

Marzena Konsek – Bitkowska Bogdan Świerczakowski Dorota Markiewicz